

Katsaus Perniön alueen hajusasioiden viranomaiskäsittelyn vaiheisiin

Rakennus- ja ympäristölautakunta 06.10.2021
4115/11.03.01.02/2021

Valmistelija Viemärlaitospäällikkö Markku Kuusinen, markku.kuusinen@salo.fi, puh. 02 778 5801, ympäristönsuojelupäällikkö Heidi Veck, heidi.veck@salo.fi, puh. 02 778 7800, terveystarkastaja Sami Saari, sami.saari@salo.fi, puh. 02 778 4607, kaupunginlakimies Antti Mäkelä, antti.makela@salo.fi, puh. 044 778 2302

Asian käsittely Liikelaitos Salon Vedessä sekä johtokunnan kokouksissa

Perniön alueen hajureklamaatiota on käsitelty johtokunnan kokouksissa vuoden 2017-2021 välisenä aikana.

Selvitys Perniön alueen hajuhaitoista

Liikelaitos Salon Veden johtokunta 12.08.2020 § 44

2506/11.01.00.01/2020

Valmistelija: viemärlaitospäällikkö Markku Kuusinen, p. 02 778 5801, markku.kuusinen@salo.fi

██████████ on lähestynyt Salon Vettä seuraavan sisältöisellä anomuksella:

”Arvoisat vastaanottajat

Olen useita vuosia valittanut liikelaitos Salon Vedelle Perniön ██████████ omakotitaloni alueella vallitsevasta viemärihajusta, joka jatkuu kesäiltaisina vuodesta toiseen. Haju tuntuu voimakkaimmillaan yleensä kun illalla ei tuule, jolloin ilmeisesti viemäriin tuuletus ei toimi oikein ja halut lähtevät liikkeelle. Olen keskustellut myös ulkopuolisten kanssa ongelmista, jotka ovat olleet sitä mieltä, että viemärijärjestelmässä on jotakin pielessä. Oletuksena on, että viemäriin tuuletus ja tarkastuskaivot eivät toimi oikein. Olen tästä keskustellut viemärlaitoksen johdon kanssa ja esittänyt, että laitos hankkisi ulkopuolisen asiantuntijan tarkistamaan viemäriin ja sen toimivuuden, jos oma osaaminen ei riitä. Näin ei ilmeisestikään ole tapahtunut, koska ongelmat jatkuvat edelleen.

Pari vuotta sitten talollemme tehtiin savutustutkimus ja todettiin, että omasta talostamme ei viemäriin ole johdettu hulevesiä. Tältä osin asia on siis kunnossa.

Tänä vuonna olemme joutuneet koronakriisiin takia viettämään karanteenissa aikaa kodissamme. Heti ilmojen lämmettyä alkoivat hajuongelmat. Viikko sitten 7.6.2020 illalla luonamme ulkoterrassilla oli vieraita ja ulkopuolisena vierailijana seuramme viemärihaju. Lähetin tästä liikelaitos Salon Vedelle sähköpostin 10.6.2020 ja pyysin toimenpiteitä. En tiedä, mihin toimenpiteisiin asiassa aiotaan ylipäänsä ryhtyä, mutta nykyinen tilanne on kestävä. Nyt herää kysymys, onko laitoksen johto ylipäänsä kyvykäs tehtäviinsä.

Sähköpostissani on tallessa kymmenkunta vuodesta 2014 alkanutta sähköpostikertomusta. Tämän ohella olen käynyt lukuisia puhelinkeskusteluja, joiden johdosta on tehty joitakin, toivottomaksi osoittautuneita toimenpiteitä. Seuraavassa luettelo, joiden ohella voi olla muitakin; 5.8.2014, 9.8.2014, 21.8.2016, 17.6.2017, 12.8.2017, 27.7.2018, 31.7.2018, 1.8.2018 ja 10.6.2020. Minulta on pyydetty, etten lähettäisi

sähköposteja, vaan koettaisiin saada asiaa eteenpäin puheluin. Olen oppinut, että sähköpostista jää enemmän kerrottavaa ulkopuolelle.

Esitän, että

- kaupunginhallitus konsernin johtajana puuttuu vakavasti Liikelaitos Salon Veden laiminlyönteihin, koska se ei ole toimintavelvoitteistaan huolimatta vuosiin ryhtynyt toimenpiteisiin hajuhaittojen poistamiseksi ja
- tutkii samalla myös organisaation toimintakyvyn selvitä tehtävistään.”

Liitteenä on selvitys Perniössä sijaitsevan [REDACTED] hajuhaitoista, täydennys ilmoitukseen Liikelaitos Salon Veden toiminnasta.

Uusi viemärlaitospäällikkö, joka vaihtui 1.7.2017, ei ole kieltänyt sähköpostin lähettämistä vaan ennemmin suositellut sitä.

Vuonna 2018 tehtyjen hajunpoistotoimenpiteiden jälkeen ennen kesäkuuta 2020 ei tullut kyseisestä kohteesta hajuhaittailmoituksia. Saadun hajunpoistoilmoituksen jälkeen olemme tehneet erilaisia toimenpiteitä, jotta kyseisestä kohtaa saadaan hajuhaitat pois.

Tällä hetkellä tehtäviä keskeneräisiä toimenpiteitä ovat:

Viemäriverkoston savutus alueella:

Savutuksen tarkoituksena on selvittää kuinka viemäriverkosto pääsee tuulettumaan kiinteistöjen tuuletusviemäreiden kautta. Mikäli kiinteistössä ei ole tuuletusviemäriä meidän verkosto eikä myöskään rakennuksen oma viemäriverkosto tuuletu kuten pitää, mahdollisesti aiheuttaen hajuhaittoja. Alipaineventtiili ei korvaa tuuletusviemäriä (rakentamismääräyskokoelma D1:n määräykset ja ohjeet sekä vesihuollon sopimus- ja yleiset toimitusehdot).

Savutuksessa selviää myös mahdolliset sadevesikytkennät jätevesiviemäriin.

Ely-keskuksen määräys:

Ely-keskus on määrännyt Liikelaitos Salon Veden teettämään ulkopuolisella asiantuntijalla kaksi kuukautta kestävästä hajutarkkailun viemäriverkoston alueella. Hajutarkkailu tekee Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy:n ELY-keskuksen antamien ohjeiden mukaisesti. Ennen hajutarkkailun aloittamista Liikelaitos toimitti hajutarkkailusuunnitelman tiedoksi ELY-keskukseen sekä kaupungin ympäristösuojelutoimeen.

Toimitusjohtaja:

Johtokunta hyväksyy annetun selvityksen ja päättää antaa edellä olevan selvityksen esille tulleista asioista edelleen kaupunginhallitukselle.

Päätös:

Johtokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Reklamaatio hajuhaittaan

Liikelaitos Salon Veden johtokunta 27.05.2021 § 48

2971/14.05.02.01/2019

Valmistelija: Liikelaitos Salon Veden vs. toimitusjohtaja Markku Kuusinen, markku.kuusinen@salo.fi, puh. 02 778 5801.

[REDACTED] asukas on lähestynyt Liikelaitos Salon Vettä useasti saman sisältöisellä kirjeellä, jossa reklamoidaan ulko- ja sisätuloihin kulkeutuvaa

hajutonta kaasua. Kirjeessä asiakas ilmoittaa, että on havainnut viemäristä tulevan hajutonta kaasua.

Liikelaitos Salon Veden toimenpiteet ensimmäisen reklamaation jälkeen: 24.8.2018 [REDACTED] suoritettiin savutus. Savutuksen yhteydessä havaittiin, että [REDACTED] autotallin kaivosta tuli savua johtuen siitä, että vesilukko oli päässyt kuivumaan. Veden lisäyksen jälkeen savua ei tullut. Savua ei tullut myöskään viemäriin tuuletuksesta. Tuuletusviemäreiden puuttuminen aiheuttaa ongelmia rakennuksen tuuletusviemäriin sekä Salon Veden viemäriverkostossa.

3.12.2018 Liikelaitos Salon Vesi tilasi Salon Imuautot Oy:ltä viemäreiden pesun ja kuvauksen. Lopputuloksena oli, että putkistossa ei havaittu ongelmia. Samalla tarkastettiin myös kaivot. Kaivoissa ei havaittu muuta vikaa kuin, että yhden viemäri liittymän juuressa on vuodon jättämä jälki. Kaivo sijaitsi [REDACTED] päässä. Viemäri linja on muovia 160.

Liikelaitos Salon Veden viemäri linjat toimivat kuten pitääkin.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kehotuksesta ja selvityspyynnön mukaisesti olemme teettäneet ulkopuolisen asiantuntijan toimesta hajutarkkailua ELY-keskuksen määrittelemissä paikoissa. Hajutarkkailua suoritettiin aistinvaraisesti noin 16 havaintopaikassa tarkkailusuunnitelman mukaisesti elo-syyskuun aikana, yhteensä 8 kertaa. Tarkkailua jatkettiin ELY-keskuksen vaatimuksesta siten, että hajutarkkailua tehdään kahdesti ilta-aikaan tyynellä säällä sekä kahdesti viikonloppuna ilta aikaan. Iltatarkkailua tehtiin loka-marraskuussa 2020.

Tarkkailun tulos oli, että [REDACTED] alueilla todettiin kahdella erillisellä tarkkailukerralla lievää kaasumaista hajua, mikä ei kuitenkaan ollut yhdistettävissä viemärikaivoihin tai verkostoon. Epäily on, että haju tulee Metalan teollisuusalueelta.

Salon kaupungin Rakennus- ja ympäristövalvonta/
Ympäristönsuojeluosasto jatkoi hajutarkkailussa havaitun kaasumaisen hajulähteen selvittämistä.

Salon ympäristönsuojelu lähetti 1.2.2021 21 kpl kirjeitä Perniön Metalan alueen yrityksille. Kirjeessä pyydettiin havaintoja hajuista ja kertomaan, jos yrityksen toiminnassa on hajua aiheuttavia materiaaleja tai työvaihteita. Vastauksia palautettiin 17 kpl.

Suurin osa vastaajista ei ollut havainnut alueella hajuja, mutta muutamassa vastauksessa ehdotettiin hajun lähteeksi Peab Industri Oy:n asfaltointitoiminnan varikkoa, jossa on syksyllä poltettu nestekaasusäiliöitä tyhjiksi. Myös Peab Industri Oy ilmoittautui itse kaasumaisen hajun lähteeksi. He ilmoittivat, että toimintaa tehdään syksyisin yleensä arkisin muutaman viikon ajan.

Toinen vastauksissa mainittu hajun lähde on Salon Kaukolämpö Oy:n lämpökeskuksen hakekasa. Hajutarkkailijan havainto oli sunnuntai-illalta ja ainoa ympärivuorokautisesti toimiva laitos on lämpökeskus. On siis myös mahdollista, että kyse oli lämpökeskuksen savukaasuista.

Vastanneiden laitosten toiminnassa ei ole ollut poikkeavaa havainnon tekoaikana ja Peab Industri Oy on muuttamassa pois alueelta, joten Salon ympäristönsuojelu ei näe tarvetta enempiin toimenpiteisiin tässä asiassa.

Oheismateriaalina lausunto/reklamaatio 19.4.2021.

vs. toimitusjohtaja:

Liikelaitos Salon Vesi on tehnyt viettoviemäreiden pesun, kuvauksen, savutuksen ja ELY-keskuksen vaatimuksesta hajuseurannan ja mikään ei viittaa siihen, että viemäriverkosto olisi viallinen, joten emme jatka tutkimuksia ja johtokunta toteaa asia loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Johtokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Kesän 2021 aikana ja jälkeen tehtyjä tutkimuksia ja selvityksiä.

Varsinais-Suomen ELY-keskukselle on saapunut muutoksenhakuanomus ylitarkastaja Timo Straniuksen 17.5.2021 tekemään päätökseen. Päätöksessä ilmoitetaan, että ELY-keskus lopettaa omalta osalta selvittelyt. Samassa kirjeessä ELY-keskus ilmoitti, että eivät voi kohdistaa toimenpiteitä myöskään kiinteistöllä sijaitseviin ja kiinteistöjen omistamiin jätevesiverkostoihin/-putkistoihin. Muutoksenhakuanomuksessa pyydettiin ELY-keskusta ottamaan uudelleen käsittelyyn, koskien Liikelaitos Salon Veden viemäriverkoston hajupäästöistä Perniön [REDACTED] kohdalla. Ilmoituksen mukaan hajuongelmat ovat alkaneet jo vuonna 2014 lähtien. Tutkimus/korjaustyöt tehneet henkilöt ovat eläköityneet ja uudet aloittaneet ongelman selvittelyn syksyllä 2017 saadun hajuhaittailmoituksen pohjalta.

Hajureklamaatioissa oli myös viitattu siihen, että Somerikon pumppaamo pumppaukset aiheuttaa hajupäästöjä [REDACTED] asukkaana pihapiiriin.

Somerikon pumppaamo oli pois käytöstä 28.6-4.7.2021 välisenä aikana. Tämän aikana saimme reklamaatioita ti 29.7 sekä kahteen kertaan ke 30.7.2021 viemäriin hajusta, joten pumppaamon käynti ei ole sidoksissa reklamaatioihin.

[REDACTED] alueen jäte- ja sadevesiviemäreitä kuvattiin 20.7-21.7.2021.

Tarkastelun tulos: "kummassakin viemärissä oli pieniä painumia jotka eivät vaikuta viemäreiden toimintaan. Kyseisellä alueella ei ole ollut viemäritukoksia ja viemärit toimivat normaalisti".

Raportit ja kuvausmateriaalit lähetetty ELY-keskuksen tarkastajalle sekä kirjaamoon 18.8.2021.

18.8.2021 ELY-keskuksen vaatimuksesta kolmen jv-kaivon kansistoa liimattiin kiinni [REDACTED]. Yhden tarkastuskaivon kansi oli jo liimattu kiinni.

Pesun ja kuvaustilauksen yhteydessä tilattiin myös sadevesikaivojen savutus. Savutuksessa selvitettiin, ettei viemäreissä ollut vääriä kytkentöjä. Savutus suoritettiin 24.8.2021 [REDACTED].

Savutuksen tulos: "Savua tuli ainosastaan sadevesikaivoista, ei jätevesiviemäreistä. Sadevesiviemäri toimii kuten pitääkin".

Savutuksen tulos lähetettiin ELY-keskuksen tarkastajalle sekä kirjaamoon 30.8.2021.

3.9.2021 saimme ELY-tarkastajalta täydennyspyynnön ja kehotuksen lisäselvityksen tekemiseen, jossa Liikelaitos Salon Veden on tilattava jätevesiverkostosuunnitteluun erikoistuneelta asiantuntijakonsulttilta selvitys, jossa tutkitaan tarvitaanko Liikelaitos Salon Veden viemäriverkostossa edelleen toimenpiteitä hajuhaitan vähentämiseksi [REDACTED] kohdalla. Selvitys pitää olla valmiina 5.10.2021. Tämä selvitystyö tilattu 10.9.2021 Samanlainen selvitystyö vaadittiin [REDACTED] 17.9.2021.

Selvitys pitää olla valmiina 18.10.2021. Tämä selvitystyö tilattu 23.9.2021.

Alueiden savutuksissa on selvinnyt, että valtaosa rakennusten viemärijärjestelmästä oli rakennettu tuulettamattomaksi eli vastoin RakMKD1:n määräyksiä ja ohjeita sekä vesihuollon sopimus- ja yleisiä toimitusehtoja. On selvinnyt, että ainakin osassa rakennuksista tuuletusviemärit on korvattu alipaineventtiilein. Alipaineventtiilit eivät korvaa tuuletusviemäriä. Tuuletusviemäri johdetaan vesikaton yläpuolelle, jolloin kiintesitön viettoviemäri pääsee vapaasti "hengittämään" sekä samalla tuulettaa kaupungin viemäriverkostossa syntyviä viemärikaasuja.

Alipaineventtiiliin ja joissakin tapauksissa asennettu kylmään ullakkotilaan, jolloin pakkaskaudella syntyy jäätymisvaara.

Kun Liikelaitoksen viemärit eivät pääse tuulettumaan kuin harvoista paikoista, viemärikaasut ovat väkevää ja se tuo mahdollisuuden hajuhaittojen syntymiselle pihapiireissä. Myös Liikelaitoksen betoniset viemäriputket rapautuvat ja pumppaamoiden sähkölaitteet vioittuvat. Viemärikaasut ovat myös työturvallisuusriski.

Tehtyjen tutkimustan mukaan Liikelaitos Salon Veden viemäriverkosto toimii kuten pitää, mutta rakennusten viemärijärjestelmät ovat puutteellisia.

Mikäli viemärinhajua on havaittavissa rakennuksen sisätiloissa, joka kytketty viettoviemäriin, rakennuksen viemärointijärjestelmä on rakennettu vastoin RakMk määräyksiä ja ohjeita sekä LVI-Ryl:in talotekniikan rakentamisen yleisiä laatuvaatimuksia.

ELY-keskuksen määräämä jätevesiverkostosuunnitteluun erikoistuneelta asiantuntijakonsultilta selvitystyöt ovat kesken ja valmistuu määräaikojen puitteissa.

Asian käsittely ympäristöterveydenhuollossa

■■■■■■ otti yhteyttä ympäristöterveydenhuoltoon 12.11.2018 asunnon terveyshaittaepäilyn vuoksi. Yhteydenoton mukaan asukas on oireillut asunnon sisätiloissa viemäristä tulevien kaasumaisten yhdisteiden takia, jotka ovat osin aistittavia (tavanomainen viemärinhaju) ja osin ei-aistittavia (hajuton päästö). Asuntoon (■■■■■■) tehtiin asunnontarkastus 14.11.2018 terveydellisten olosuhteiden arvioimiseksi. Tarkastuksella ei havaittu viemärinhajua tai muita outoja hajuja, jotka voisivat aiheuttaa terveydensuojelulain 1 §:n tarkoittamaa terveyshaittaa. Terveydensuojeluviranomainen oli 14.11.2018 yhteydessä viemärlaitokseen, josta ilmoitettiin, ettei alueen yleisessä viemärissä ei ole käytetty kemikaaleja, joihin ■■■■■ on viitannut oireidensa aiheuttajana (esim. hajunpoistajat).

■■■■■ asunnon läheisyydessä tehtiin hajutarkkailua viranomaisen toimesta (8.10.2019, 29.10.2019 ja 7.11.2019), mutta viemärin hajua tai muita outoja hajuja ei näillä käynneillä todettu. Alueen muilta asukkailta ei ole tullut yhteydenottoja ympäristöterveydenhuoltoon viemärin aiheuttamista haitoista lukuun ottamatta ■■■■■ yhteydenottoa 26.8.2020, mikä liittyi lähinnä piha-alueen viemärihajuun.

Ympäristöterveydenhuolto toteutti 7.11.2019 kyselyn ■■■■■ alueen asukkaille, jossa pyydettiin tietoa asukkaiden havaitsemista hajuhaitoista alueella. Selvitystyö valmistui 20.12.2019, minkä perusteella ei voida puhua merkittävästä yleisen viemärin aiheuttamasta haitasta. Hajun aiheuttama haitta tulkitaan kyselytutkimuksen ja viranomaisten havaintojen pohjalta viihtyvyyshaitaksi. Selvitysten perusteella ei viemärlaitosta ole velvoitettu toimenpiteisiin haitan vähentämiseksi.

Terveysturvallisuuslain 1 §:n mukainen terveyshaitta on lähtökohtaisesti todennettava terveydensuojeluviranomaisen suorittamassa asunnontarkastuksessa ja sen tulee perustua mm. riittäviin tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin.

Asian käsittely ympäristönsuojelussa

1. [REDACTED] alue

18.11.2014 ympäristönsuojeluun valitettiin [REDACTED]:ssa tapahtuvasta kemikaalisäiliöiden pesusta. Valittajan mukaan hajut tulivat viemärin kautta valittajan asuinkiinteistölle. [REDACTED]:ssa tehtiin tarkastus 19.11.2014 ja tarkastuksella selvisi, ettei kiinteistöllä pestä vaarallisten aineiden kuljetussäiliöitä ja kiinteistöllä oli asianmukaiset öljyerotuskaivot ennen pesuvesien viemäriverkkoon johtamista.

Kiinteistöllä käytiin syksyllä 2019 jätehuoltotarkastuksella savuhaittavalituksen takia ja tällöin selvisi, ettei kiinteistöllä enää ole pesutoimintaa. Viimeisin käynti kiinteistöllä tapahtui 3.7.2020, koska oli saatu uusi valitus viemäriverkosta tulevista hajuista. Myöskään tällä kerralla kiinteistöllä ei havaittu sellaista toimintaa, johon olisi ollut tarvetta puuttua.

Lisäksi alueella on käyty jätelain valvontakäynnillä autokorjaamossa ja hajuvalituksen takia palvaamoyrityksessä.

2. [REDACTED] alue

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyysi 11.12.2020 Salon ympäristönsuojelua selvittämään Metalan teollisuusalueelta tulevia hajuja, koska Perniön [REDACTED] tehdyssä hajutarkkailussa oli tehty havainto Metalan alueelta tulevasta hajusta, joka oli havaittu myös Kemiöntien kevyenliikenteenväylällä.

Salon ympäristönsuojelu lähetti 1.2.2021 21 kpl kirjeitä Perniön Metalan alueen yrityksille. Kirjeessä pyydettiin havaintoja hajuista ja kertomaan, jos yrityksen toiminnassa on hajua aiheuttavia materiaaleja tai työvaiheita. Vastauksia saatiin 17 kpl.

Suurin osa vastaajista ei ollut havainnut alueella hajuja, mutta muutamassa vastauksessa ehdotettiin hajun lähteeksi Peab Industri Oy:n asfaltointitoiminnan varikkoa, jossa on syksyllä poltettu nestekaasusäiliöitä tyhjiksi. Myös Peab Industri Oy ilmoittautui itse kaasumaisen hajun lähteeksi. He ilmoittivat, että toimintaa tehdään syksyisin yleensä arkisin muutaman viikon ajan.

Toinen vastauksissa mainittu hajun lähde on Salon kaukolämpö Oy:n lämpökeskuksen hakekasa. Hajutarkkailijan havainto oli sunnuntai-illalta ja ainoa ympärivuorokautisesti toimiva laitos on lämpökeskus. On siis myös mahdollista, että kyse oli lämpökeskuksen savukaasuista.

Vastanneiden laitosten toiminnassa ei ollut ollut poikkeavaa havainnon tekoaikana ja Peab Industri Oy oli muuttamassa pois alueelta, joten Salon ympäristönsuojelu ei nähnyt tarvetta enempiin toimenpiteisiin asiassa

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta merkitsee selvityksen tiedoksi.

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedoksianto

Asianosainen
Kaupunginjohtaja Tero Nissinen
Hallintojohtaja Laura Ala-Hannula
Varsinais-Suomen ELY-keskus